

VIER BELOFTEN

Een ode aan een parkbankje en poppen op hun sterfbed: veelbelovende kunst op de Rijksakademie Open

Jaarlijks melden kunstenaars van over de hele wereld zich aan om twee jaar in de Rijksakademie te werken. Tijdens de open dag laten 45 kunstenaars zien wat zij met hulp van de specialisten en werkplaatsen hebben gemaakt. *De Volkskrant* licht vier talenten uit.

Anna van Leeuwen en Sarah van Binsbergen

21 mei 2025, 17:03

Bewaren

Delen

Een collage van uitgezaagde silhouetten van premiers en koningen van kunstenaar Thato Toeba. LNDW Studio

Eens per jaar mogen we binnenkijken achter de grote hekken van de Rijksakademie in Amsterdam, waar kunstenaars uit de hele wereld twee jaar komen werken. Welke vier talenten springen eruit?

Advertentie

Het menselijke in de wet

Voordat **Thato Toeba** (34) kunstenaar werd, was hen aan het promoveren op internationaal recht. 'Ik onderzoek hoe de samenleving van Lesotho, mijn geboorteland, gevormd is door wetten', vertelt hen. 'Maar ik miste het menselijke perspectief.'

In de duizelingwekkende installatie in hun atelier vind je dat menselijke perspectief in overvloed. Vanaf een multiplex muur kijken allerlei gezichten je aan, van baby's tot bruidsparen en mannen in uniform. Toeba verzamelde voor deze grote collage fotoalbums van vrienden en familie. 'Dit is een beeld van de samenleving van binnenuit.'

Thato Toeba op de Rijksakademie. LNDW Studio

In een andere collage kijk je door uitgezaagde silhouetten van premiers en koningen van Lesotho heen. Daarachter zie je intieme beelden van vrouwen, onder wie Toeba's oma in de keuken. Het is een spannend contrast: enerzijds de mannen die rond onderhandelingstafels beslissingen maken, anderzijds de keukentafels waaraan het leven wordt geleefd.

'De wet zou er moeten zijn om mensen te beschermen, maar de wet zelf is ook heel hard', vindt Toeba. In de grondwet van Lesotho staat bijvoorbeeld dat iedereen het recht heeft om te leven, maar tegelijk is de doodstraf toegestaan. 'Mijn droom is om ooit weer terug te keren naar het recht, om meer zachtheid en menselijkheid te brengen in het systeem.' En de kunst? Daar gaat hen ook mee door, gelukkig maar.

‘Don’t do what I did.’ De Amerikaanse kunstenaar **Jessica Wilson** (34) hoorde dat zinnetje eind vorige eeuw in de taxi in New York, waar ze opgroeide. De vermaning kwam van cellist Yo-Yo Ma, die ooit zijn Stradivarius-cello (of was het een Montagnana?) achter in de kofferbak van een taxi verloor.

Advertentie

Wilson baseert haar kunstwerken vaker op herinneringen of dromen die ze niet van zich kan afschudden. Inmiddels is ze, naar eigen zeggen uit ‘nerdy interesse’, in de herkomst van de tekst gedoken. De waarschuwing van Ma was onderdeel van een campagne van het taxibedrijf waarin bekende New Yorkers aan taxipassagiers vertelden hoe ze zich moesten gedragen (riem om, groet de bestuurder, enzovoorts).

De ledschermen van Jessica Wilson. LNDW Studio

In haar atelier klinken die onheilspellende woorden ‘don’t do what I did’ boven een landschap van de ledbeeldschermen die tegenwoordig op New Yorkse taxi’s zitten. Het zinnetje heeft Wilson met hulp van AI gereconstrueerd. Ook de rooksignalen die op de schermen te zien zijn, maakte Wilson op de computer. De uitdaging is steeds, zo legt ze uit, om van al dat digitale werk voor de bezoeker een zintuiglijke, fysieke ervaring te maken.

Advertentie

Ode aan het parkbankje

‘Een ode aan het parkbankje’, zo noemt **Kaili Smith** (29) zijn schilderij *Different Forms of Love, As Told From a Park Bench*. Het is een soort collage, met op de achtergrond een stad die van speelgoedblokken gemaakt lijkt te zijn. Op de voorgrond zie je twee losse scènes, alsof het ansichtkaarten zijn die op het stadsgezicht liggen. Twee keer een jong stel op een bankje, bij daglicht en bij nacht.

Het schilderij ‘*Different Forms of Love, As Told From a Park Bench*’ van Kaili Smith. LNDW Studio

‘Het parkbankje is de plek in de stad waar je met je eerste liefde heengaat’, zegt Smith. Hij is al langere tijd gefascineerd door stadscultuur, en door hoe steden over de hele wereld steeds meer op elkaar gaan lijken. Zelf werd hij geboren in Amsterdam, groeide op in Melbourne, en woont nu afwisselend in Amsterdam en New York.

Met zijn nieuwe schilderijen reflecteert hij op liefde in de stad. Sommige figuren schilderde hij fotorealistisch, andere juist los, met gekke gekleurde strepen in het gezicht. 'Ik wilde een wereld tussen werkelijkheid en droom oproepen,' aldus Smith.

Waarom liefde? 'Ik ben nu 29, het voelde als een belangrijk thema om in deze fase van mijn leven mee bezig te zijn.' Of hem dat ook inzichten over de liefde opleverde? 'Ik probeer tegenwoordig minder hard te werken, om meer tijd te maken voor mijn relatie.'

Het sterfbed van een marionettenpop

Een bed in het bos, of in elk geval een bed in een kamer met grote ramen die open kunnen. In een van de performances van de Amerikaans-Canadese kunstenaar **Lili Huston-Herterich** (36) vertelt een assertieve marionettenpop tot in detail over de wensen voor op het sterfbed.

De Amerikaans-Canadese kunstenaar Lili Huston-Herterich met haar marionettenpop. LNDW Studio

Klinkt raar en zwaar, maar het resultaat is vooral ontroerend. Huston-Herterich groeide op met kunst: haar moeder maakte poppen, haar vader deed performances: 'Maar het was nooit mijn bedoeling om in hun voetsporen te treden.' Ook als er geen performance plaatsvindt, is het atelier van Huston-Herterich een bezoek waard. Het lijkt er namelijk te spoken. Zo tast een volgsport langs de sculpturen en het gordijn gaat langzaam open en dicht.

De kunst van Lili Huston-Herterich. LNDW Studio

De kunstenaar wilde tijdens haar verblijf aan de Rijksakademie leren hoe ze verschillende disciplines (licht, geluid, video, performance) beter op elkaar kan afstemmen. Dat is hier goed gelukt. Voor de performances tijdens de Rijksakademie Open heeft ze bovendien met een dramaturg samengewerkt om te zorgen dat de marionet in haar handen echt tot leven lijkt te komen. ‘Dit voelt als mijn eerste échte performance, een totaalwerk waarin alles samenkomt.’

Rijksakademie Open Studios, t/m 25/5 in Amsterdam.

Luister hieronder naar onze podcast Culturele bagage. Kijk voor al onze podcasts op volkskrant.nl/podcasts.